

Zapisnik 2. redne seje Sveta članic COBISS
26. 3. 2021 ob 11. uri, prek spletnega orodja ZOOM

Prisotni člani Sveta članic COBISS:

- Miro Tržan, Mestna knjižnica Ljubljana
- Irena Sešek, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
- Mojca Markovič, Knjižnica tehniških fakultet, Maribor
- mag. Branka Kerec Prekoršek, Univerzitetna knjižnica Maribor
- Maja Medic, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto
- mag. Janez Jug, Osrednja družboslovna knjižnica J. Goričarja, Ljubljana
- Mateja Švajncer, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Ljubljana
- dr. Janez Stare, Institut za biostatistiko in medicinsko informatiko, Ljubljana
- Darja Roškar, Osnovna šola Danile Kumar, Ljubljana

Predstavnika IZUM-a:

- dr. Aleš Bošnjak, direktor IZUM
- Mateja Tratnjek Petre

Predsednik Sveta članic COBISS je ugotovil, da je prisotnih vseh devet članov. Povedal je, da je bila prva seja konstitutivna in da traja mandat Sveta članic COBISS dve leti, zato mora IZUM začeti postopke za izvolitev novih članov Sveta članic COBISS že v letu 2021.

Direktor IZUM je povedal, da se mu zdi dveletni mandat Sveta članic COBISS zelo kratek, da pa je v novem Statutu IZUM-a, ki še ni bil potrjen na Vladi RS, predviden štiriletni mandat.

Prisotni člani so soglasno potrdili predlagani dnevni red:

1. Potrditev zapisnika prejšnje seje in seznanitev z dejstvom, da se mandat izteka v letu 2022
2. Obravnava Letnega programa dela IZUM za leto 2021 in Strateškega načrta IZUM za obdobje 2019–2024
3. Razno

K točki 1

Predsednik Sveta članic COBISS je povedal, da na zapisnik prve seje ni prejel pripomb, zato so ga člani Sveta članic COBISS soglasno potrdili.

K točki 2

Direktor IZUM je predstavil Strateški načrt IZUM za obdobje 2019–2024. Kot glavne strateške cilje za obdobje 2019–2024 je navedel:

- novo generacijo programske opreme COBISS;
- usmeritev v odprtokodne rešitve;

- normalizacijo, standardizacijo in globalizacijo katalogizacijskih procesov;
- akademsko digitalno zbirko kot relevanten nacionalni vir podatkov za raziskovalce;
- podporo odprtemu dostopu;
- IZUM kot nacionalni superračunalniški center;
- širitev in prenos znanja v okviru mreže COBISS.net.

V nadaljevanju je direktor IZUM-a predstavil naslednjo generacijo programske opreme, ki se imenuje COBISS4. Njene osnovne karakteristike so:

- spletne aplikacije, ki delujejo v običajnem brskalniku;
- možnost uporabe aplikacij na namiznih računalnikih (Windows, MacOS, Linux) in drugih napravah, kot so tablice in mobilni telefoni;
- na lokalnih terminalnih napravah (odjemalcih) ni treba nameščati ničesar (trenutno je treba namestiti Java Runtime Environment – JRE);
- izboljšana uporabniška izkušnja;
- uporaba odprtokodne programske opreme;
- skalabilnost – ob večji obremenitvi se lahko namestijo dodatne instance servisa;
- robustnost – servisi delujejo v načinu visoke zanesljivosti; če izpade kateri od drugih servisov, delujejo omejeno;
- lažje vzdrževanje – avtomatizirane namestitve in nadgradnje servisov;
- odprti vmesniki – omogočajo integracijo z drugimi sistemi in integracijo storitev COBISS v druge portale.

Akadska digitalna zbirka vsebuje vse podatke, ki morajo biti na voljo slovenskim raziskovalcem v enem brskalniku. Vključeni so že UKM, CTK, Univerza na Primorskem in IZUM. Menil je, da morajo biti znanstvenoraziskovalni rezultati poenoteni. Iskalnik COBISS+ mora omogočati iskanje in dostop do vseh virov, ki jih knjižnica ponuja svojim uporabnikom. Za potrebe visokošolskih in drugih knjižnic je predvidena nadgradnja programske opreme COBISS+, tako da bo poleg iskanja bibliografskih podatkov o tiskanem gradivu omogočala tudi iskanje in dostop do celotnih besedil elektronskih informacijskih virov, ki jih visokošolske in druge knjižnice naročajo pri ponudnikih mednarodne znanstvene literature, ter do drugih zbirk v elektronski obliki.

Naloga IZUM-a v sodelovanju z MIZŠ, ARRS, ARNES, univerzami in raziskovalnimi inštituti je, da se vzpostavijo vse potrebne aktivnosti za uveljavitev odprtega dostopa na nacionalni ravni. Trenutno se s skupno delovno skupino Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) postavlja akcijski načrt za obdobje 2021–2026, kjer bo natančno določeno, kateri podatki se bodo vodili, kje bodo ti podatki shranjeni, kdo jih bo priskrbel kot izvor in kdo bo zanje odgovoren. Ko bo to znano, se bomo lahko lotili implementacije.

IZUM želi slovenskim raziskovalcem zagotoviti uporabo najsodobnejše superračunalniške tehnologije; s tem želi znanstveni sferi ponuditi prosti dostop do bistveno povečanih zmogljivosti znanstvenega računanja, analize masovnih podatkov ter tudi hranjenje večjih količin digitalnih podatkov. Uporabnikom bo s tem omogočen preprost, standardiziran dostop do razpršene infrastrukture za paralelno računanje in obdelavo podatkov.

Osnovna podlaga za vsebinski in tehnološki razvoj mreže COBISS.net je znanje, ki ga IZUM pridobiva znotraj slovenskih sistemov COBISS.SI in SICRIS.SI. IZUM-ov prvi in osnovni cilj je nenehno izboljševanje sistemov COBISS in SICRIS, da lahko služita slovenskim uporabnikom: knjižničarjem, uporabnikom knjižnic in raziskovalcem. To znanje se potem prenaša iz Slovenije v mrežo COBISS.net.

Po predlogu predsednika Sveta članic COBISS je direktor IZUM-a predstavil Letni program dela za leto 2021.

Izpostavil je naslednje udarne poudarke:

- projekt HPC RIVR je v zaključni fazi izgradnje; do konca marca je treba vzpostaviti še operativne pogoje za servisne in vzdrževalne procese ter zagotoviti ustrezno pomoč uporabnikom tega sistema;
- uvajanje segmenta COBISS4/Katalogizacija v okviru popolnoma nove generacije programske opreme COBISS4, ki bo delovala samostojno, znotraj običajnega brskalnika;
- nadaljevanje projekta digitalnega repozitorija COBISS (dCOBISS) v okviru Akademске digitalne zbirke Slovenije; v letu 2021 se pripravlja rešitev sinhronizacije podatkov z lokalnimi akademskimi institucionalnimi repozitoriji v podporo analitiki odprtega dostopa; načrtuje se uvedba referenčnega repozitorija;
- kreiranje testne baze normativnih zapisov za dela – v prvi fazi projekta se bo na podlagi analize izvedla implementacija testnega algoritma za grupiranje bibliografskih zapisov v algoritem za kreiranje normativnih zapisov za dela;
- SICRIS 2.0 – začetek razvoja vsebinsko in tehnološko prenovljene aplikacije SICRIS; tehnološko bi aplikacijo prenesli iz .net v Java EE ter podatke migrirali iz podatkovne baze Microsoft SQL v PostgreSQL;
- mInventura – na podlagi online inventure, ki se trenutno izvaja v aplikaciji COBISS3; načrtujeta se optimizacija obstoječih funkcionalnosti in razvoj mobilne aplikacije mInventura, ki bo omogočala izvajanje inventure na mobilnih napravah.

Med drugimi letnimi cilji je direktor IZUM-a poudaril:

- nadaljevanje projekta vzpostavitve normativne kontrole predmetnih oznak na osnovi Splošnega geslovnika COBISS.SI;
- podporo pri katalogizaciji gradiva šolskih knjižnic;
- podporo učbeniškemu skladu, kjer bo IZUM nadaljeval pripravo programske rešitve za evidentiranje individualiziranih gradiv za otroke s posebnimi potrebami;
- razvoj mobilne aplikacije mInventura;
- povezovanje COBISS3 z računovodskimi sistemi; projekt bo v začetku izdelan za Univerzo v Ljubljani, nato pa še za druge morebitne uporabnike;
- povečanje števila knjižnic v mreži COBISS.net;
- sodelovanje z vodilnimi svetovnimi bibliografskimi informacijskimi servisi;
- večjo prepoznavnost IZUM-ove mednarodne razvojne vloge.

Med vsebinski sklopi razvojnih aktivnosti je direktor IZUM-a izpostavil:

- vzajemno katalogizacijo,
- COBISS+/mCOBISS,
- lokalne aplikacije,
- podporo procesom raziskovalne dejavnosti,
- podporo odprti znanosti,
- druge aplikacije in druge razvojne naloge,
- aplikativno infrastrukturo in
- COBISS.net.

Predsednik Sveta članic COBISS je člane pozval k razpravi. V nadaljevanju je razprava tekla o:

- novem Statutu IZUM-a, ki na Vladi RS še ni bil potrjen;
- obdelavi gradiva za šolske knjižnice, pregledu kolofonov in o nujnosti obveščanja tistih, ki pošiljajo gradivo o tem, če ni vseh zapisov;
Direktor IZUM-a je povedal, da IZUM ni institucija, ki bi se ukvarjala s katalogizacijo. MIZŠ želi urediti situacijo z Zavodom za šolstvo in IZUM-om. Vsebinsko se mu zdi najbolj ustrezno, da bi katalogizacijo izvajali zunanji katalogizatorji, vendar na odločitve, ki bodo sprejete, nima vpliva.
- specialnih geslovnih, ki bi bili na voljo na področju medicine;
Direktor IZUM-a je pojasnil, da je trenutno načrtovana normativna oblika geslovnika in da pri kreiranju gesel računa na pomoč NUK-a. Ob njegovi redni rabi se bo najbrž pokazala potreba po dodatnih zapisih. Predstavniki Osrednje družboslovne knjižnice J. Goričarja je direktorja IZUM vprašal, ali se načrtuje razširitev oseb, ki upravljajo nove zapise, saj so nekoč že sodelovali predstavniki OSIC-ev, ki imajo največ domenskega znanja. Predlog se je direktorju IZUM-a zdel zelo dober, zato bo o njem razmislil. Konverzija podatkov mora biti pripravljena v vzajemni bazi, saj morajo biti podatki v splošnem geslovniku enaki.
- problemu katalogizacije in založniške produkcije;
Rešitev bi lahko bila takšna, da bi Zavod za šolstvo zbiral neustrezne kose gradiva in jih distribuiral IZUM-u. Tako bi lahko najhitreje prišli do gradiva in ga uredili.
- podpori COBISS3 ter prenosu na odprtokodno uporabo in Unimarc.
Zaradi obstoja različnih pisav bo treba vsak tip pisave testirati, ker drugače knjižnic, ki uporabljajo različne pisave, ne bo mogoče vključiti v COBISS. Univerza v Ljubljani ima oddelek za azijske študije. Ko bo uveden Unicode, se bo za kitajska dela uporabljala interakcija, ki bo izboljšala iskanja. V prvem koraku pa se bo Unicode najprej uvedel za latinico.
- Predsednik Sveta članic COBISS je povedal, da se splošne knjižnice vidijo v točki COBISS+ in se nanašajo na nove funkcionalnosti v sistemu COBISS ter z veseljem gledajo načrte, ki nastajajo na podlagi predlogov, ki jih posredujejo IZUM-u. Direktor IZUM-a meni, da se morajo splošne knjižnice med seboj dogovoriti ter da bi bilo treba za delovanje sistema doseči kritično maso. Predsednik Sveta članic COBISS je menil, da je MKL glavni akter v tej zgodbi, sodelovanje vzdržujejo s knjižnico Grosuplje. Dodal je, da sta potrebni skupna podpora za postopke in tehnična podpora. Direktor IZUM-a je povedal, da s temi informacijami še ni seznanjen in da bo sklical sestanek z gospo Horžen, MKL in dvema predstavnikoma IZUM-a, kar je predsednik Sveta članic COBISS označil kot dober predlog.

Sklep št. 2: Svet članic COBISS se je seznanil z Letnim programom dela IZUM za leto 2021 in o njem daje pozitivno mnenje.

K točki 3

Predstavnica Knjižnice tehniških fakultet je opozorila na brutalni hrup, ki ga povzroča IZUM-ov superračunalnik. Direktor IZUM-a je povedal, da je s hrupom seznanjen in da bo poskusil s svojimi sodelavci najti ustrezno rešitev, saj okoliškim stanovalcem ne želi zmanjšati kvalitete življenja.

Seja je bila zaključena ob 12.25.

Miro Tržan
Predsednik Sveta članic COBISS